

ת"פ 50573/01/23 - מדינת ישראל נגד שפיק אבו בכר, (עציר)

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 50573-01-23 מדינת ישראל נ' אבו בכר (עציר)

לפני כבוד השופט אמיר טובי, שופט בכיר
המאשימה

מדינת ישראל

נגד

שפיק אבו בכר, (עציר)

הנאשם

נוכחים:

ב"כ המאשימה: עו"ד מיכל אפלבוים

ב"כ הנאשם: עו"ד מוחמד סביחאת

הנאשם באמצעות הליווי

גזר דין

ההליך וכתב האישום

1. הנאשם הורשע על סמך הודאתו, אשר ניתנה במסגרת הסדר טיעון בסיוע לניסיון שוד בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 402(ב) + 31 + 25 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.

הודאת הנאשם ניתנה לאחר שכתב האישום תוקן במסגרת ההסדר, אשר לא כלל הסכמה עונשית. נקבע כי לעניין זה יעלה כל צד את טענותיו באופן חופשי.

2. בעובדות כתב האישום המתוקן (להלן: "כתב האישום") נאמר כי ביום 24.12.2022 סמוך לשעה 22:46 נכנס א', עובד זר מהפיליפינים, יליד 1981 למכולת הנמצאת ברחוב שמריהו לזין בחיפה כשהוא מחזיק על גופו תיק צד.

באותה עת נכנס הנאשם למכולת ביחד עם שלושה בחורים נוספים (להלן: "האחרים") כשהם מחזיקים בצוותא חדא מוט וכלי חד. הנאשם והאחרים החליטו לשדוד את המתלונן בעודו בחנות, תוך שימוש במוט ובכלי החד, באופן שהנאשם ואחד האחרים יסייעו בביצוע השוד.

3. הנאשם והאחרים המתינו עד שבשלב מסוים עמד המתלונן לבדו בחנות, שאז התקרבו שניים מהאחרים אל המתלונן כשאחד מהם מחזיק במוט, ושניהם בצוותא חדא משכו בחוזקה את תיק הצד אותו נשא המתלונן על גופו. המתלונן התנגד למשיכת התיק ואחז בו בכוח בשתי ידיו על מנת למנוע גניבתו. כל זאת כשהנאשם מחזיק בכלי חד והוא ואחד האחרים עומדים בתוך החנות כדי לסייע בביצוע השוד, ומתצפתים כדי לוודא שלא מגיעים אנשים נוספים ועל מנת לאפשר את ביצוע השוד ולסייע לאחרים.

4. מיד לאחר מכן, ניגש אחד מהאחרים אל הנאשם, לקח ממנו כלי חד שהיה בידו, התקרב לעבר המתלונן בעוד האחר הנוסף תקף בחוזקה את המתלונן בחלק גופו העליון והיכהו באמצעות המוט עד שהמתלונן נפל ארצה. במעשיו, סייע הנאשם לאחרים בביצוע הניסיון לשוד.

5. שניים מהאחרים, שאחד מהם החזיק במוט והשני בכלי חד, המשיכו והיכו את המתלונן כאשר במהלך התקיפה נפלו מצרכים שהיו מונחים על המדפים בחנות על המתלונן. כל אותה עת שהו במקום הנאשם והאחר השלישי, במרחק שני מטרים לערך מהמקום בו הותקף המתלונן, כשהם מאבטחים את האירוע, לבל יגיע איש ויפריע להם במעשיהם.

משלא הצליחו הנאשם והאחרים לבצע את זממם ולגנוב את תיק הצד מהמתלונן, הם נמלטו יחדיו מהחנות.

6. כתוצאה ממעשיהם של הנאשם והאחרים, נגרמו למתלונן חבלה מעל עין ימין, וסימני חבלה אדומים בידו הימנית.

ראיות לעונש

7. מטעם המאשימה לא הוגשו כל ראיות לעונש.

ההגנה הגישה ארבעה מסמכים - מסמך מיום 1.10.2013 מאת השירות הפסיכולוגי במועצה המקומית מעלה עירון (נע/1), המתייחס למצבו הקוגניטיבי ותפקודו האינטלקטואלי של הנאשם; החלטת ועדת ההשמה היישובית של המועצה המקומית מעלה עירון שניתנה בעניינו של הנאשם ביום 25.1.2023 (נע/2); דו"ח פסיכולוגי מיום 21.4.2013, שנערך על ידי פסיכולוג בית הספר שבו למד הנאשם (נע/3) ומכתב המלצה ממעסיקו האחרון של הנאשם מיום 3.5.2023 (נע/4).

טיעוני הצדדים לעונש

8. בטיעוניה לעונש הפנתה המאשימה לתכנון שהיה כרוך במעשיו של הנאשם, אשר כלל הצטיידות בחפץ חד

ובמוט ברזל, איתור קורבן העבירה והמתנה לשעת כושר תוך תצפות על המכולת בה התרחש האירוע. עוד הפנתה לכך שקורבן העבירה הוא עובד זר, אזרח הפיליפינים, הנמנה על אוכלוסייה פגיעה וחלשה. בזמן שהוא היה לבדו במכולת, התנפלה עליו החבורה במכות עם מוט ברזל, תוך שהנאשם מעביר לאחד האחרים חפץ חד ששימש לאיום על המתלונן. בנוסף, שימש הנאשם גם כמתצפת ומאבטח של האירוע בכללותו. המאשימה הוסיפה כי הנזקים שנגרמו מהאירוע כוללים את החבלות מהן סבל המתלונן, כמפורט בכתב האישום. בנוסף, נגרם לו גם נזק נפשי כתוצאה מהפחד והאימה שאחזו בו שעה שעבר אירוע אלים מעין זה. פגיעה זו עמוקה יותר אצל אוכלוסייה מוחלשת, שאין לה גורמי תמיכה בארץ והיא מרגישה זרה כשמעמדה אינו יציב. עוד הוסיפה המאשימה כי בסופו של דבר נמנע השוד בעקבות התושייה והאומץ אותם גילה המתלונן, שרק התעקשותו מנעה מהשלמת מעשה השוד.

9. בהתייחס לראיות שהגישה ההגנה לעונש, טען ב"כ המאשימה כי אין להן רלוונטיות של ממש. ראשית, משום שמדובר במסמכים ישנים משנת 2003, ושנית משום שהמאשימה מסכימה למקם את העונש ברף התחתון של מתחם העונש לו היא עותרת, העומד בטווח שנע בין 18-36 חודשי מאסר בפועל. זאת, לצד מאסר מותנה ופיצוי למתלונן. מאחר ומדובר בנאשם צעיר ללא עבר פלילי, הסכימה המאשימה לגזור את עונשו ברף הנמוך של המתחם.

10. הסנגור הפנה בטיעונו לכך שמדובר בנאשם שהודה ונטל אחריות על מעשיו, מבלי לנהל את התיק ומבלי שנשמע ולו עד אחד. בכך גם חסך את עדותו של המתלונן, כלפיו מגלה הנאשם אמפתיה.

לטענת ההגנה, מבלי לזלזל בחומרת העבירה, הרי חלקו של הנאשם היה פסיבי לעומת האחרים והוא אינו הגורם הדומיננטי בביצוע העבירה.

11. עוד הפנה הסנגור לכך שהנאשם, יליד שנת 2000, בן 22 כיום, נעדר כל עבר פלילי. הסיבה בעטייה לא ביקש להפנותו לשירות המבחן נעוצה לדבריו בפרק הזמן הארוך הנדרש לעריכת תסקיר, עקב העומס המוטל על שירות המבחן. יחד עם זאת, מדובר בבן למשפחה שאינה מעורבת בפלילים המלווה אותו ודואגת לצרכיו. הסנגור הוסיף כי אמנם חלקם של המסמכים שהוגשו במסגרת ראיות ההגנה הם משנים רחוקות, אך הוא בחר להגישם על מנת להסביר במי מדובר. לדבריו, מהדו"ח הפסיכולוגי עולה כי הנאשם מונמך שכלית, ועל אף זאת הצליח לנהל עד למעצרו אורח חיים נורמטיבי ותקין.

12. לאחר שהפנה לפסיקה התומכת בגישתו העונשית, עתר הסנגור לקבוע מתחם הנע בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד מאסר בפועל לתקופה של 12 חודשים. בתוך המתחם, ביקש הסנגור לגזור את עונשו של הנאשם ברף הנמוך.

דברו האחרון של הנאשם

13. בדברו האחרון אמר הנאשם כי הוא עשה טעות והפסיד את מקום עבודתו, את הוריו ואת כל עולמו. הנאשם הביע צער על מעשיו וביקש את רחמיו של בית המשפט.

דין והכרעה

14. הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירה בענייננו הם זכות האדם לשלמות גופו וביטחונו וכן זכותו לקניינו ורכושו. בנוסף, נפגעה זכותו של הציבור בכללותו להתהלך בבטחה במרחב הציבורי.

15. בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נתתי דעתי לכך שמדובר במעשים חמורים שנעשו על ידי חבורה, בטבורה של העיר חיפה, תוך שימוש בנשק קר וללא כל מורא או פחד מאימת הדין.

על חומרתה של עבירת השוד עמדה בית המשפט במספר רב של הזדמנויות, בהן ציין את הצורך להיאבק בתופעה מכוערת זו, בין היתר בדרך של הטלת עונשים מרתיעים. בע"פ 8696/18 **מדינת ישראל נ' מני** (18.04.2019), נאמרו הדברים הבאים:

"בפסיקת בית משפט זה תוארה לא אחת חומרתה של עבירת השוד בנסיבות מחמירות, הפוגעת בביטחונו האישי של הפרט וברכושו, וכן בתחושת הביטחון של הציבור בכללותו, בשלomo וברווחתו (ע"פ 4125/14 חרב נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 7 (6.1.2015); ע"פ 8205/12 דדון נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 5 (26.12.2013)). הענישה בעבירות מעין אלו, כך נפסק, צריכה לבטא את הסלידה החברתית העמוקה מהמעשים ולשלוח מסר מרתיע "לכל מי שבוחר להשיג רווח 'קל' בדרך עבריינית תוך פגיעה באנשים תמימים הנקרים בדרכם" (ע"פ 5265/12 עמור נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 8 (27.12.2012); עניין מיכלאשוילי, פסקה 7).

כן ראו הדברים שנאמרו על ידי בית המשפט בע"פ 606/13 **חכמון נ' מדינת ישראל** (11.12.2013):

"לא אחת עמד בית משפט זה על חומרת עבירת השוד ועל הצורך להחמיר בעונשו של מי שמבקש להשיג רווח 'קל' בדרך עבריינית תוך פגיעה באנשים תמימים הנקרים בדרכו, כמו-גם בתחושת הביטחון במרחב הציבורי של כלל האוכלוסייה, כאשר גורמים עבריינים מאיימים על שלומה ורווחתה".

16. בבואי לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה בענייננו, נתתי דעתי להתארגנות שהייתה כרוכה במעשה ואשר כללה הצטיידות בכלי חד ובמוט ברזל. כן כללה היערכות זו איתור של קורבן העבירה, תצפות לעבר המכולת והמתנה לשעת כושר לצורך ביצוע מעשה השוד. במובן זה, לא מדובר באירוע ספונטני שהתרחש אגב הפעלת שיקול דעת רגעי שגוי.

בנוסף, נתתי דעתי לעובדה כי הנאשם ושותפיו לעבירה בחרו קורבן הנמנה על אוכלוסייה מוחלשת, בהיות עובד זר אזרח הפיליפינים.

17. עוד בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נתתי דעתי לחבלות שנגרמו למתלונן כמפורט בכתב האישום - חבלה מעל עין ימין וסימני חבלה אדומים בידו הימנית. נוכח האלימות שננקטה במהלך האירוע, פוטנציאל הנזק שעלול היה להיגרם למתלונן הוא גדול מזה שנגרם בפועל. ניתן על נקלה לתאר תרחיש בו היה נגרם נזק חמור בהרבה, כתוצאה מהאלימות שננקטה כלפי המתלונן או כתוצאה מהסלמת האירוע ויציאתו מכלל שליטה.

זאת ועוד, לצד הנזק הפיזי שנגרם למתלונן, ניתן להניח כי נגרם לו גם נזק נפשי בעקבות הבהלה והפחד שאחזו בו כתוצאה ממעשי הנאשם. על הנזק הנפשי המתלווה לעבירת השוד עמד בית המשפט לא אחת. כך למשל בע"פ 9978/04 **שבתייב נ' מדינת ישראל** (28.3.2005), נאמר כי:

"לא מצאנו דופי בהנחת הנזק הנפשי הנגרם לקורבן עבירת השוד; דבר זה מבוסס על ניסיון חיים ועל שכל ישר, ונשווה לנגד עינינו כיצד היה מגיב כל אחד מאתנו אילו נשדד חלילה וכיצד היה הדבר נחרת בתודעתו".

ראו עוד בנדון: ע"פ 4152/13 **הראל ישראלי נ' מדינת ישראל** (13.8.2014);

ע"פ 588/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** (27.8.2013).

18. בגדר הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה נתתי גם לחלקו של הנאשם במעשה השוד. נכון הוא שמעובדות כתב האישום עולה כי הנאשם לא היה הדומיננטי בחבורה. יחד עם זאת, אין להמעיט מחלקו, בשים לב לכך שבזמן ששניים אחרים מאותה חבורה משכו בחוזקה את תיק הצד שנשא המתלונן על גופו, החזיק הנאשם בכלי חד, ויחד עם אחר עמדו השניים בחנות כדי לסייע בביצוע השוד, כשהם מתצפתים כדי לוודא שלא מגיעים אנשים נוספים ועל מנת לאפשר את ביצוע שוד. בהמשך, אחד מאותם שניים שמשכו את תיקו של המתלונן ניגש אל הנאשם ולקח ממנו את הכלי החד שהיה בידו, עמו התקרב לעבר המתלונן.

העובדה שבסופו של דבר לא הושלם מעשה השוד אינה נעוצה בכך שהנאשם או מי משותפיו לאירוע נמלכו בדעתם או התחרטו על מעשיהם. המתלונן, שאחז בחוזקה בתיק שנשא על גופו והתנגד באומץ לב להתנהלותם הבריונית של הנאשם ושותפיו, הוא זה שסיכל את השוד ומנע מהנאשם ושותפיו להשלים את זממם.

19. באשר למדיניות הענישה הנוהגת, עיון בפסיקה מלמד כי מנעד הענישה בעבירות שוד בנסיבות מחמירות הינו רחב ותלוי בנסיבות הפרטניות של כל מקרה ומקרה. עמד על כך בית המשפט העליון בע"פ 4442/19

מדינת ישראל נ' שוץ (13.11.2019), שם נאמר כי:

"לעבירת השוד בנסיבות מחמירות פנים רבות ומשכך הענישה בגינה היא מגוונת "בשל השוני במידת הפגיעה בערכים המוגנים ובמאפיינים הנסיבתיים של המקרים השונים ובכלל זה שימוש בנשק וסוג הנשק; מידת האלימות שהופעלה ותוצאותיה; חומרת הפגיעה של הקורבן; זהות הקורבן כמשתייך לקבוצות הטעונות הגנה יתרה כמו למשל קשישים (ע"פ 3338/13 טחימר נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] סעיף 3 לפסק הדין (19.2.2015) או עובדי לילה בתחנות דלק ונהגי מוניות (ע"פ 1698/16 דמלאו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (8.11.2016) [להלן: עניין דמלאו, ע'ב']); מידת התכנון; הנזק הכלכלי והנפשי שנגרם וכיוצא באלה היבטים, המשמשים שיקולים בקביעת מתחם העונש ההולם". (ע"פ 5430/16 אפשטיין נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 12 (1.8.2017))."

20. בענייננו יש ליתן את הדעת לכך שהנאשם לא הורשע בסופו של דבר בעבירה המושלמת של ביצוע שוד, אלא בסיוע לניסיון שוד בנסיבות מחמירות.

בהינתן הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירה, נסיבות ביצועה ומדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, אני סבור כי מתחם העונש ההולם בענייננו נע בין 10 ועד 24 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

21. בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הבאתי בחשבון את הודאתו של הנאשם, אשר מגלמת בחובה נטילת אחריות מצדו על מעשיו. בנוסף, יתרה הודאה זו את הצורך בהעדת עדי התביעה ובראשם המתלונן, על כל הקושי הכרוך בכך, וחסכה זמן שיפוטי יקר.

עוד הבאתי בחשבון את העובדה שמדובר בנאשם צעיר, שהיה כבן 22 במועד הרלוונטי לכתב האישום, ואשר אין לחובתו הרשעות קודמות כלשהן.

נתתי דעתי גם למסמכים שהוגשו מטעם ההגנה, המלמדים לכאורה על יכולות קוגניטיביות ואינטלקטואליות מונמכות של הנאשם.

נוכח מקבץ האמור, אני סבור כי יש לגזור את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם שנקבע לגביו.

22. אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל, שמנינם יחל במועד מעצרו ביום 3.1.2023.

ב. 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך שלוש שנים כל עבירת רכוש מסוג פשע וירשע בגינה.

ג. פיצוי למתלונן בסך 3,000 ₪, שישולם באמצעות המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, ב-6 שיעורים חודשיים, שווים ורצופים בסך 500 ₪ כל אחד, כאשר מועד תשלום השיעור הראשון יחול ביום 15.6.2023 ויתר התשלומים ב-15 לכל חודש עוקב. לא שולם אחד הסכומים במלואו או במועדו, תעמוד כל היתרה לפירעון מיידי בתוספת ריבית פיגורים.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, ב' סיוון תשפ"ג, 22 מאי 2023, במעמד הנוכחים.